

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “โครงการบูรณาการการจัดการเรียนรู้การสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่” นักวิจัยได้มีการวางแผนการดำเนินการวิจัยโดยอาศัยวิธีการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้งในส่วนของนักวิจัยและหน่วยงานท้องถิ่น (อปท.) ในการบูรณาการร่วมกันเพื่อสร้างและพัฒนากิจการการเรียนรู้การสื่อสารชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชุมชนให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งโครงการวิจัยมีแผนการดำเนินงานดังนี้

3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง “โครงการบูรณาการการจัดการเรียนรู้การสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่” มีประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาคือ กลุ่มชุมชนที่มีศักยภาพและสนใจเข้าร่วมโครงการจากการคัดเลือกของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่จำนวนทั้งสิ้น 24 อำเภอ และนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage random sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มชุมชนหรือองค์กรในชุมชนส่วนตำบลที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการ ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) จากอำเภอต่าง ๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 18 อำเภอได้แก่

- (1) อำเภอฝาง
- (2) อำเภอแม่อาว
- (3) อำเภอจอมทอง

- (4) อำเภอคอยเต่า
- (5) อำเภอคอยหล่อ
- (6) อำเภอแม่แจ่ม
- (7) อำเภอฮอด
- (8) อำเภอคอยสะเก็ด
- (9) อำเภอพร้าว
- (10) อำเภอเมือง
- (11) อำเภอแม่แตง
- (12) อำเภอแม่ริม
- (13) อำเภอสันกำแพง
- (14) อำเภอสันทราย
- (15) อำเภอสันป่าตอง
- (16) อำเภอสารภี
- (17) อำเภอหางดง
- (18) อำเภอแม่วาง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเลือกนักประชาสัมพันธ์ชุมชน (นักศึกษาสาขาวิชา
นิเทศศาสตร์) โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง ตามวัตถุประสงค์ (Purposive sampling) โดยให้เข้าไป
ทำงานร่วมกับกลุ่มชุมชนแต่ละแห่ง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงการดำเนินงานร่วมกันระหว่างนักประชาสัมพันธ์ชุมชนกับชุมชน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ชุมชนที่รับผิดชอบ
1	นายณิชาภา มุลตะเลิศ	1. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮ่อง อ.ฝาง 2. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สาว อ.แม่เฒ่า 3. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แตง อ.แม่แตง 4. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง อ.แม่เฒ่า 5. องค์การบริหารส่วนตำบลยี่หว้า อ.สันป่าตอง
2	นายตระกูล ใจพรม	1. องค์การบริหารส่วนตำบลช้างเอื้อง อ.แม่เฒ่า 2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทับ อ.แม่เฒ่า 3. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร อ.แม่เฒ่า 4. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ศึก อ.แม่เฒ่า
3	น.ส.สร้อยทอง ขาวลาย	1. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้า อ.ฝาง 2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อ.แม่เฒ่า 3. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด 4. องค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าแย้ง อ.แม่แตง 5. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก อ.สันป่าตอง
4	น.ส.มณีวรรณ ถาแดง	1. องค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อ.ฝาง 2. องค์การบริหารส่วนตำบลขี้เหล็ก อ.แม่แตง 3. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่ อ.สันทราย 4. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อ.สันป่าตอง 5. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังตาล อ.สารภี
5	น.ส.นิตยา ใจเพื่อน	1. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อ.แม่ริม 2. องค์การบริหารส่วนตำบลบวกค้าง อ.สันกำแพง 3. องค์การบริหารส่วนตำบลสันกำแพง อ.สันกำแพง 4. องค์การบริหารส่วนตำบลออนใต้ อ.สันกำแพง 5. องค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อ.หางดง

ที่มา: จากการศึกษา

ตารางที่ 3.1 แสดงการดำเนินงานร่วมกันระหว่างนักประชาสัมพันธ์ชุมชนกับชุมชน (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ชุมชนที่รับผิดชอบ
6	น.ส.ปริยาจันทร์ จุมปา	1. องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อ.ฝาง 2. องค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข อ.ดอยหล่อ 3. องค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อ.ดอยสะเก็ด 4. องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแยง อ.แม่ริม 5. องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อ.สันป่าตอง
7	น.ส.ขนิษฐา มหาสาร	1. องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดขวัญ อ.ดอยสะเก็ด 2. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คือ อ.ดอยสะเก็ด 3. องค์การบริหารส่วนตำบลตำรายาญญู อ.ดอยสะเก็ด 4. องค์การบริหารส่วนตำบลช้างเผือก อ.เมือง 5. องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ อ.เมือง
8	น.ส.ธนรัตน์ ปะจันตะ	1. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้อ อ.ดอยสะเก็ด 2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป้า อ.แม่แตง 3. องค์การบริหารส่วนตำบลอินทิล อ.แม่แตง 4. องค์การบริหารส่วนตำบลสันโป่ง อ.แม่ริม 5. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อ.แม่ริม
9	นายเจนยุทธ พุดหมื่น	1. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ อ.จอมทอง 2. องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งทุ่ง อ.ดอยเต่า 3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาล อ.ฮอด 4. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าดุ่ม อ.พร้าว

ที่มา: จากการศึกษา

3.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ

ได้แก่การสืบค้นข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง (ชุมชน) ที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะนำมาศึกษาเป็นกรณีศึกษา โดยการจดบันทึก ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยมีสมาชิกของกลุ่มเป็นผู้ร่วมกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) และให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน (Participatory research)

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้นด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างสื่อ การผลิตสื่อ บทบาทของการสร้างและใช้การสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม และการประยุกต์การใช้เทคโนโลยีในชุมชน การบริหารจัดการองค์กร การก่อเกิดองค์กรกลุ่ม ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น โดยการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) ดังนั้น จึงมีส่วนราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ถือว่าเป็นผู้ร่วมวิจัยในท้องถิ่นด้วยที่สำคัญ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลและสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่

(3) ชนิดของเครื่องมือ

ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต (Interview schedule) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะคำถามซึ่งกำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบ (Close ended questions) และคำตอบแบบให้เติมคำตอบ (open ended questions) โดยนักวิจัยจะเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์และสังเกต เพื่อบันทึกข้อมูลที่ได้จากกลุ่มชุมชน โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ดังตารางที่ 3.2 และตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.2 แสดงแบบฟอร์มสำหรับจัดทำรายงานการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์โครงการประกวดผลิตสื่อ ตามแผนยุทธศาสตร์ระดับตำบล (PR1)

แบบฟอร์มสำหรับจัดทำรายงานการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์
โครงการประกวดผลิตสื่อ ตามแผนยุทธศาสตร์ระดับตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล .....

ชื่อผู้วางแผนการผลิต .....

วิสัยทัศน์ของ อบต. ....

.....

ตอบสนองยุทธศาสตร์

☐ เศรษฐกิจ การเกษตร และการท่องเที่ยว

☐ สังคมและวัฒนธรรม

☐ การศึกษา

☐ อนามัยและสิ่งแวดล้อม

บทโทรทัศน์

ชื่อ .....

ประเภทของรายการ ☐ สารคดี ☐ ละครสั้น ☐ มิวสิควิดีโอ

☐ อื่นๆ .....

เวลา 3 นาที

อุปกรณ์ที่ใช้บันทึก/ ถ่ายทำ

กล้องวิดีโอ ..... ซีดี .....
.....
.....

สถานที่ถ่ายทำ (จาก)

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

ตารางที่ 3.2 แสดงแบบฟอร์มสำหรับจัดทำรายงานการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ
ประกวดผลิตสื่อ ตามแผนยุทธศาสตร์ระดับตำบล (PR1) (ต่อ)

จุดมุ่งหมายรายการ

.....

.....

.....

รายการมุ่งกลุ่มผู้ชมกลุ่มใด ☐ นักเรียน ☐ นักศึกษา ☐ ประชาชนทั่วไป

งบประมาณในการจัดทำ ..... บาท

รายละเอียดการใช้จ่ายในแต่ละกิจกรรม

1. .... ประเมิน ..... บาท

2. .... ประเมิน ..... บาท

3. .... ประเมิน ..... บาท

4. .... ประเมิน ..... บาท

5. .... ประเมิน ..... บาท

กำหนดการในการผลิตรายการ

ขั้นตอนตอนการผลิต	สิงหาคม 2551				หมายเหตุ
	W1	W2	W3	W4	
1.การวางแผนการผลิต					
2.การเขียนบทโทรทัศน์					
3.การเตรียมการถ่ายทำ					
4.การถ่ายทำ					
5.การตัดต่อ					
6.การตรวจสอบรายการ					
7.ส่งมอบรายการให้ OKRD ภายในวันที่ 29 สิงหาคม 2551					

หมายเหตุ: W คือ สัปดาห์ที่

แบบฟอร์มสำหรับจัดเตรียมการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์
โครงการประกวดผลิตสื่อ ตามแผนยุทธศาสตร์ระดับตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล.....

ชื่อผู้วางแผนการผลิต.....

วิสัยทัศน์ของ อบต.....
.....
.....

ตอบสนองยุทธศาสตร์

☐ เศรษฐกิจ, การเกษตร และการท่องเที่ยว

☐ สังคมและวัฒนธรรม

☐ การศึกษา

☐อนามัยและสิ่งแวดล้อม

บทโทรทัศน์

ชื่อ.....

ความยาว 3 นาที

วันที่บันทึกเทปโทรทัศน์.....

จุดมุ่งหมายของบทโทรทัศน์.....
.....
.....
.....

เรื่องย่อของบทโทรทัศน์.....
.....
.....
.....
.....

ตารางที่ 3.3 แสดงแบบฟอร์มสำหรับจัดเตรียมการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ
ประกวดผลิตสื่อ ตามแผนยุทธศาสตร์ระดับตำบล (PR2) (ต่อ)

ผู้เขียนบทโทรทัศน์	
1.	
2.	
ผู้ร่วมรายการ	
1.	
2.	
สถานที่ถ่ายทำ	
1.	
2.	
3.	
วิธีดำเนินการผลิต	
1.	
2.	
3.	
4.	
ปัญหา และอุปสรรค	
1.	
2.	
3.	
วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค	
1.	
2.	
3.	

[illegible]

ตารางที่ 3.4 แบบฟอร์มสำหรับการประเมินผลการผลิตสื่อสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ (PR3) (ต่อ)

เกณฑ์การให้คะแนน	ตัวชี้วัดการให้คะแนน	ระดับคะแนน									
		10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1.ประเมินเนื้อหา รายการ	1.1 มีคุณค่า/มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้										
	1.2 ความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแผนยุทธศาสตร์										
	1.3 มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน										
	1.4 ความชัดเจนของข้อมูล										
คะแนนรวมเกณฑ์ที่ 1											
2.ประเมินเทคนิคการ ถ่ายทำ	2.1 ความชัดเจนและความสมบูรณ์ของภาพ										
	2.2 ความชัดเจนและความสมดุลของเสียง										
	2.3 การตัดต่อลำดับภาพ										
	2.4 ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคพิเศษ/งานกราฟิก										
คะแนนรวมเกณฑ์ที่ 2											
3.ประเมินความ น่าสนใจรายการ	3.1 การกระตุ้นความสนใจ										
	3.2 มีจินตนาการ/ความคิดสร้างสรรค์										
	3.3 มีความเหมาะสมในการดำเนินเรื่องราว										
	3.4 มีความสอดคล้องกันระหว่างภาพและเรื่องราว										
คะแนนรวมเกณฑ์ที่ 3											
รวมคะแนนทั้งหมด (120 คะแนน)											

ผู้ให้คะแนน.....

( )

ผู้ถอดแบบ

...../...../.....

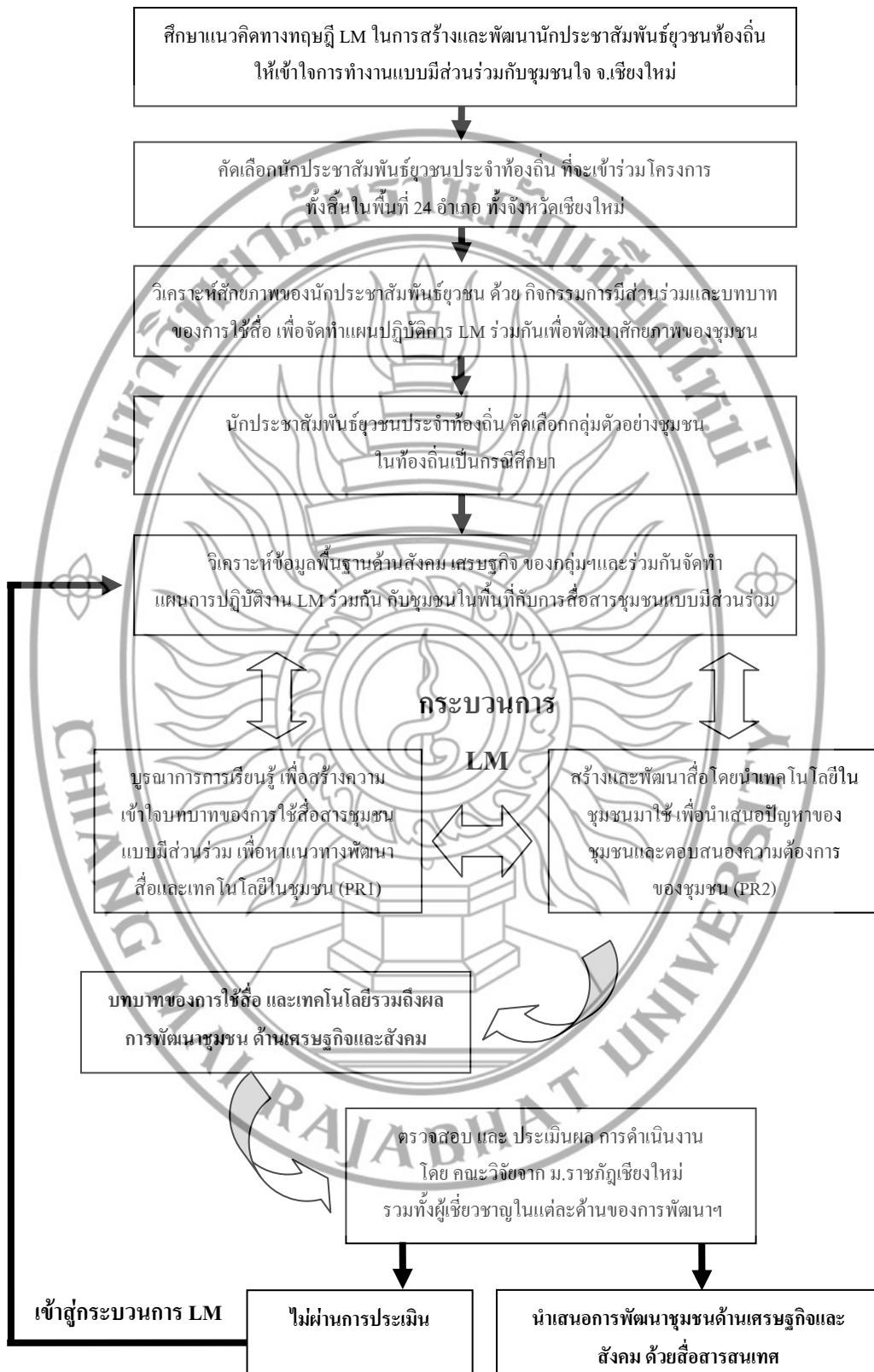
นอกเหนือจากการสัมภาษณ์และสังเกตแล้ว การที่จะได้ข้อมูลให้ครบถ้วนจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยอาศัยวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) การจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อระดมความคิดเห็นและหาข้อตกลง
- (2) การจัดการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อติดตามผลงานและประเมินผล และร่วมกันแก้ไขปัญหา
- (3) การสังเกตเป็นการสังเกตการทำงานในกระบวนการผลิตและสร้างสื่อเทคโนโลยีในขั้นตอนต่างๆ
- (4) การศึกษาดูงานกลุ่มอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ
- (5) การวางแผน การพัฒนาการผลิตและการสร้างการสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- (6) การอบรม โดยให้ความรู้แก่นักประชาสัมพันธ์ชุมชนประจำท้องถิ่น และกลุ่มชุมชนที่เจ้าหน้าที่เลือกมาในด้านต่างๆ ตามความต้องการของกลุ่ม

3.3 กรอบของงานวิจัย

3.4 แผนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “โครงการบูรณาการการจัดการเรียนรู้การสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่” มีแผนการวิจัยดังกิจกรรมต่อไปนี้

- (1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนานักประชาสัมพันธ์ชุมชนท้องถิ่น
- (2) คัดเลือกนักประชาสัมพันธ์ชุมชนประจำท้องถิ่นในการดำเนินงานร่วมกับชุมชนทั้งสิ้น 24 อำเภอในพื้นที่ทั้งจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างสื่อประชาสัมพันธ์
- (3) วิเคราะห์ศักยภาพของนักประชาสัมพันธ์ชุมชน ด้วยกิจกรรมการมีส่วนร่วมและบทบาทของการใช้สื่อเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ LM ร่วมกันเพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชน
- (4) นักประชาสัมพันธ์ชุมชนประจำท้องถิ่นทำการคัดเลือกกลุ่มชุมชนตัวอย่างในท้องถิ่นเป็นกรณีศึกษาเพื่อสร้างสื่อประชาสัมพันธ์
- (5) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ ของกลุ่มชุมชนตัวอย่างและร่วมกันจัดทำแผนการปฏิบัติงาน LM ร่วมกันกับชุมชนในพื้นที่กับการสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- (6) บูรณาการการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจถึงบทบาทของการใช้การสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีของชุมชน รวมถึงการสร้างและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์โดยนำเทคโนโลยีในชุมชนมาใช้เพื่อนำเสนอปัญหาของชุมชนและตอบสนองความต้องการของชุมชน
- (7) ศึกษาวิเคราะห์ถึงบทบาทของการใช้สื่อและเทคโนโลยีรวมถึงผลการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจและสังคม
- (8) ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานโดย คณะวิจัยจาก ม.ราชภัฏเชียงใหม่ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านของการพัฒนาฯ
- (9) นำเสนอการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้วยสื่อสารสนเทศ